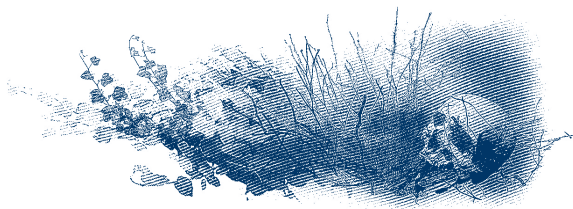

Élet-halál kérdése

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 6:21, 23-24, 30-31; 7:2-3, 26-27;
Máté 5:21-30

*„Mert lámpás a parancs, világosság a tanítás, az élet útja a figyelmeztető intés”
(Péld 6:23, RÚF).*

Egy édesanya egyedül hagyta otthon a két kisfiát, de szigorúan figyelmeztette őket, hogy meg ne egyék a tortát, amit akkor készített el. Nyomatékuul komoly büntetést helyezett kilátásba, ha nem engedelmesskednének.

Az anyuka távozása után azonban mindössze néhány perc kellett a fiúknak ahhoz, hogy eldöntsék: mégis nekilátnak a tortának. „Ez azért nem élet-halál kérdése – okoskodtak magukban. – És Anyu különben sem bántana igazán, úgyhogy csak együnk!”

A *Példabeszédek* könyve tanítója számára viszont valóban élet-halál kérdése az, amiről szót ejt. A nyelvezete erős és alkalmanként szinte kínosan szemléletes. Természetesen Jézus is igen kifejező képekkel érzékeltetett olyan dolgokat, amelyek vagy örök életre, vagy örök halálra vezetnek (lásd Mt 5:21-30). Nem is csoda! Hiszen végső sorsunk, *örök* sorsunk (és ugyan mi lehetne ennél fontosabb?) azokon a döntéseinken múlik, amelyeket itt és most hozunk meg. Éppen ezért vegyük a lehető legkomolyabban az erőteljes nyelvezettel adott tanítást!

ÉLETÜNK TÖRVÉNYE

Hogyan értsük Péld 6:21 és 7:3 verseinek azokat a testre utaló képeit, amelyekkel az Isten törvényéhez való viszonyra tanítanak?

Amint egy korábbi tanulmányunkban is már láttuk, a *Példabeszédek könyvében* az érzések és gondolatok székhelyét a szív jelképezi. Amikor a tanító felszólít: kössük a szívünkre a törvényt (Péld 6:21), azt érti alatta, hogy mindig legyünk szoros kapcsolatban a törvénnyel. Egyetlen pillanatra se szakadjunk el tőle, mert az határozza meg, mi a bűn (Róm 7:7). Szintén tanácsolja még, hogy a szívünk táblájára írjuk azt fel (Péld 7:3), mint ahogy Isten a kőtáblákra írta a Tízparancsolatot (2Móz 24:12).

A szívbe vésett törvény képe azt jelenti, hogy itt nem csupán egy kívülről ránk kényszerített parancsrendszerről van szó. A törvénynek át kell hatnia minden indítékunkat és titkos szándékunkat, részévé kell válnia lényünknek, bensőnknek. Ez másik kifejezése annak, hogy valósággá válhat életünkben a páli ígélet: „*bennetek van Krisztus, a dicsőség reménysége*” (Kol 1:27, ÚRK).

A törvény *nyakba* fűzése azt is kifejezi, hogy mindig közel kell lennie hozzánk. Az ókorban az emberek a nyakukba kötötték értékes tárgyaikat. A levegő a torkunkon át jut el a tüdőnkbe – ez a lélegzés és az élet feltétele. Ilyen gondolatársítás járul a héber *nefes* („lélek”) szóhoz, ami abból a szóból származik, aminek a jelentése „torok”, „lélegzés”.

A törvénynek az *ujjakra* kötése azt érzékelteti, hogy a törvényt a cselekedetek területére kell vinni. Az ujjakra mutatva a tanító a legfinomabb és legbensőbb tettekre utal. Fontos, hogy a törvény ne csupán a nagy horderejű döntéseinkre hasson, hanem a kisebbekre is (lásd Lk 16:10).

Noha e képekkel a bibliai szándék tisztán szimbolikus volt, érdemes megjegyezni, hogy a zsidó, keresztény és mohamedán tradícióban szó szerint alkalmazták is ezeket a jelképeket. Ezt fejezi ki a zsidó *tefillin* (imaszj) használata a fejen és az ujjakon, a keresztények körében a nyakba akasztott kereszt, a mohamedán és keresztény gyakorlatban pedig az ujjakon morzsolt rózsafűzér.

A jelképek valóban segíthetnek, de miért kell mégis vigyázni, nehogy összekeverjük a szimbólumot a valósággal, amire az eredetileg mutatott?

VILÁGOSSÁG ÉS ÉLET

Hogyan kapcsolódik a törvény a „világossághoz” (Péld 6:23)?

A Biblia Isten szavát vagy törvényét a világossághoz hasonlítja: „Az én lábamnak szövétneke a te igéd, és ösvényemnek világossága” (Zsolt 119:105). A héber gondolkodás szerint kapcsolat van a „törvény” és a „világosság” fogalmi között. Éppen úgy, ahogyan a lámpa megvilágítja az utat, amelyen járunk, a törvény is segít a helyes irányban maradni. Vagyis erkölcsi döntések előtt állva segít megtudni, hogy melyik a helyes választás, még akkor is, ha időnként a törvény figyelmen kívül hagyására késztenének bizonyos okok vagy a saját hasznunk keresése.

Milyen példákat találunk a Bibliában arra, amikor valaki az ellenkező, erős érvek dacára is Isten törvényének követése mellett döntött? Mit tanulhatunk az ilyen engedelmeség példáiból? Milyen esetben tűnt rossz választásnak, legalábbis emberi szemszögből nézve, amikor a hűséget választották?

Miért kapcsolódik a törvény az „élethez” (Péld 6:23; 7:2)?

Az örök élet reményét a bűneset után nem várhatjuk a törvénytől, csak a Krisztusba vetett hittől. Ezzel együtt a törvény betartása és az általa kifejezett elvek továbbra is központi szerepet játszanak a hívő életében (lásd Mt 19:17; Jel 14:12). Azért engedelmeskedünk, mert évezredekkel ezelőtt az Úr kinyilatkoztatta Izráel népének: „Én vagyok az Úr, a ti Istenetek” (3Móz 18:4). Isten törvénye egyszerűen az „élettel” kapcsolatos, éppen azért, mert Isten az, aki – Ő az életünk forrása. Ez az elv képviseli az igazi lelkeséget: megbízunk Istenben és ígéreteiben ebben az életben, mint ahogyan az örök életre nézve is.

„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága” (Jn 8:12) – mondta Jézus. Hogyan tapasztaltad már hitéletedben ennek a nagyszerű ígéretnek a valóságát?

A KÍSÉRTÉSEL KÜZDVE

Amint tehát láttuk, a Szentlélek ihletésére Péld 6:23 írója közvetlenül összekapcsolja a világosságot és az életet Isten törvényével. A következő versben konkrét példát mond arra, hogyan jelenthet erős lelki védelmet a törvény, ami maga a világosság és az élet.

Mitől óv Péld 6:24? Azon túl, ami egyértelmű, még milyen burkolt figyelemzetést is találunk ebben a versben?

Amikor a hívó embert csábítja valami, az a legnagyobb kísértés számára, hogy a rossz igazolására találjon egy vallási érvet. Az istenkáromlás legrosszabb fajtája, és egyben roppant megtévesztő is, amikor valaki „felhasználja” Istent arra, hogy kimagyarázza helytelen viselkedését. Hiszen vajon mit lehet mondani arra, ha valaki azt gondolja, hogy „Isten velem van”? Ez megtörténhet házasságtörés esetén is. „Isten megmutatta nekem, hogy ez az a férfi/nő, akivel együtt kell lennem.” Ha az ember ezt el is hiszi, akkor ugyan ki vagy mi jöhetne elő erősebb érveléssel annál, amit „Isten” megmutatott neki?

Figyeljük meg azt is, hogy nem csupán a fizikai szépség lehet csábító! Az idegen hízeleg a szavaival, olyan kifejezéseket használ, ami áldozatát csapdába csalja. Milyen gyakran előfordult, hogy férfiak és nők a burkolt, mámorító és néha kimondottan vallási köntösbe bújtatott szavak hatása nyomán jutottak kompromittáló helyzetbe! A *Példabeszédek könyve* írója ettől a megtévesztéstől igyekszik megóvni.

A törvény „az idegen nő hízelgő” nyelvének (RÚF) a tökéletes ellenszere. Csak a törvény erélye és az engedelmesség kötelessége segít ellenállni a csábító szavaknak, amelyek hangozhatnak olyannyira igaznak és gyönyörűségeknak. A csábító nemcsak szépnek, de bölcsnek és okosnak is fog találni. Még az is előfordulhat, hogy a lelki szükségletei is felébrednek. Így roppant ironikus, de egyben veszélyes módon éppen az „Isten iránti szeretettel” próbálják igazolni a bűnt.

Gondoljunk bele, milyen könnyűszerrel rá lehet venni minket arra, hogy akár a hit leple alatt igazolni próbáljunk bármilyen helytelen cselekedetet, nem csak a házasságtörést! Tehát miért az Isten törvényéhez való töretlen ragaszkodás az egyetlen valós védelem még a saját gondolataink, meg az ellen is, amivel a gondolataink rászedhetnek?

„NE LOPJ!”

Közvetlenül a házasságtörés elleni figyelmeztetés (Péld 6:24-29) után az író egy másik bűnről kezd beszélni: a lopásról (30-31. vers). A két parancsolat (a lopásra és a házasságtörésre vonatkozó) azt mutatja be, hogyan hat az egyik megtörése a másik iránti engedelmessegre. Még a teljes törvényszegésnél is veszélyesebb lehet az a lelkiület, amikor az ember engedményeket tesz és kedve szerint válogat Isten törvényei közül. „A gonoszság legerősebb fellelvára világunkban nem a lezüllött bűnözőnek vagy az elfajult kiközösítettnek bűnös élete, hanem az olyan élet, amely erényesnek, tisztelgetreméltónak és nemesnek látszik, de egy bűnt takargat, egy véteknek hódol... Az, akinek magasztos felfogása van az életről, az igazságról és a tisztességről, és mégis készakarva áthágja Isten törvényét vagy annak akár csak egyetlen rendelkezését, megrontotta az Úrtól kapott ajándékait, és másokat is a bűnre csábít” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó. 149. o.).

Péld 6:30-31 szakasza szerint mit tesz még egy kétségbeesett helyzetben lévő ember is?

A szegénység nem igazolja szükségszerűen a lopást. A tolvajt akkor is vétek terheli, ha „éhezik” (30. vers). Az éhező tolvajt ugyan nem szabad megvetni, viszont még neki is hétszeresen kell visszatérítenie azt, amit ellopott. Vagyis még a kétségbeesett helyzet sem lehet mentség a bűnre. A másik oldalról azonban a Biblia határozottan kijelenti, hogy kötelességünk adni a szegényeknek, amire szükségük van, hogy a túlélésük érdekében ne akarjanak lopáshoz folyamodni (5Móz 15:7-8). Milyen érdekes, hogy a házasságtörés után a lopással foglalkozik az író, majd ismét visszatér a házasságtörés problémájához (Péld 6:32-35). A két bűn valóban hasonló némileg. Mindkét esetben valaki törvénytelen módon elveszi azt, ami a másé. A lopás és a házasságtörés közötti döntő különbség viszont az, hogy míg az első bűn csupán valamilyen tárgy elvesztésével jár, a második jelentősége jóval nagyobb. Bizonyos esetekben egy tárgy ellopásáért lehet kárpótást adni, de a házasságtörés esetében, és főleg, ha gyerekek is érintettek, a kár összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a lopásnál. „*Ne paráználkodjál!*” (2Móz 20:14). Ez a parancsolat nemcsak a nemi tisztátalanságot tiltja meg, hanem az érzéki gondolatokat és kívánságokat is, és azokat a gyakorlatokat is, amelyek ezeket a gondolatokat és kívánságokat felkeltik bennünk... Krisztus, aki Isten törvénye iránt messzemenő elkötelezettséget tanúsított, kijelentette, hogy a gonosz gondolat vagy tekintet éppen úgy bűn, mint a törvénytelen cselekedet” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták.* Budapest, 1993, Advent Kiadó. 265. o.).

január 15.

ÉLETVESZÉLY

A legtöbben, amikor bűnt követnek el, nem gondolnak a halálra; más dolgok járnak a fejükben, többnyire a vágyaik azonnali kielégítése vagy a bűn kínálta öröm. Az sem segít a helyzeten, hogy a mai közfelfogás szinte bátorít a házasságtörésre, mint ahogy a romlottság egyéb formáira is. Ezzel szemben viszont a *Példabeszédek könyve* a megfelelő perspektívába helyezi a bűnt, mint ahogy az sok évvel később Pál írásából is visszhangzott: „*a bűn zsoldja halál*” (Róm 6:23).

Péld 7:22-23 szerint a házasságtörő mi miatt kerül életveszélybe?

Úgy mutatja be azt, aki „*utána megy*” a csábítónak, mint aki elveszítette egyéniségét és akaraterejét, már nem gondolkozik. Az „*egyszer csak*” kifejezés azt sejteti, hogy nem ad időt magának a helyes mérlegelésre. Az ilyen embert a vágóhídra vitt ökörhöz, a csapdába szaladó bolondhoz (ÚRK) és „*a törre*” siető madárhoz hasonlítja az Ige. Ezek közül egyik sem méri fel, hogy veszélyben az élete.

Miért jelent halálos veszélyt az erkölcstelen asszony (Péld 7:26-27)?

Lehetséges, hogy az itt bemutatott asszony esetében többről van szó, mint „csak” a házasságtörésről. A bölcsességgel ellentétes dolgokat jelképez. Salamon ezzel a hasonlattal akarja tanítványait óvni a gonoszság minden formájától. A kockázat hatalmas, mert ez az asszony nemcsak megebezt, hanem meg is öl, ráadásul olyan erővel bír, hogy még a legerősebb embert is meggyilkolta. Másképpen ezt úgy mondhatnánk, hogy *előtted voltak mások is, erősebbek nálad, akik nem éltek túl, amikor a kezei közé kerültek*. A szakasz egész nyelvezete világosan arra utal, hogy a bibliai író általánosságban beszél az egész emberiségről. (A szövegben szereplő héber *seol* szónak semmi köze a „pokolhoz”, még ha sokan így is gondolják. Azt a helyet jelöli, ahol a halottak most vannak – a sírt.)

A lényeg, hogy végül teljes megsemmisüléshez vezet a bűn, legyen az akár házasságtörés, akár bármi más. Ez pontosan az ellentéte az örök életnek, amit Jézus Krisztus által Isten mindannyiunknak adni kíván.

Nem is csoda, hogy amint a szombati részben is megállapítottuk, igen erőteljes a szöveg nyelvezete. Szó szerint élet-halál kérdésekkel van itt dolgunk!

Gondoljunk most olyan „erős” emberekre, akik hatalmasat buktak! Miért kell tehát reszketnünk a saját sorsunk miatt? Egyedül miben találunk védelmet?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Sátán a világ birodalmait kínálja fel az embernek, ha kész meghajolni uralma előtt. Sokan ezt meg is teszik, amivel viszont feláldozzák mennybejutásukat. Jobb meghalni, mint bűnt elkövetni; jobb nélkülözni, mint sikkasztani; jobb éhezni, mint hazudni” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyosságtételek.] 4. köt. 495. o.).

„Válasszuk inkább a szegénységet, a szidalmaztatást, a barátoktól való elszakadást vagy bármi más szenvedést, mint azt, hogy beszenyezzük lelkünket a bűnnel! Inkább a halál, mint a becstelenség vagy Isten törvényének áthágása - ez legyen minden keresztény jelszava! Mint önmagunkat reformereknek tartó nép, akik szemében kincs Isten szavának minden komoly, megtisztító gondolata, a jelenlegi szintnél sokkal magasabbra kell emelnünk a mércét” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyosságtételek.] 5. köt. 147. o.)!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Hogyan vehetjük komolyan a bűn vonzását anélkül, hogy közben a fanatizmus csapdájába esnénk? Hogyan lehet Isten törvényének engedelmeskedni, mégis elkerülve a törvényeskedést?
2. Hogyan kapcsolódik egymáshoz mind a tíz parancsolat (2Móz 20:1-17)? Miért van az, hogy ha nyíltan megszegjük az egyik rendelkezést, a többi megsértésének is nagyobb lesz a veszélye (lásd Jak 2:10-11)? Milyen példákat találunk arra, hogy az egyik parancsolat áthágása továbbiak megszegéséhez vezetett?
3. Foglalkozunk még azzal a gondolattal, hogyan próbálják az emberek vallási érvekkel igazolni helytelen tetteiket! Ez nem is nehéz, főleg akkor nem, ha valaki a „szeretetet” nevezi a helyes vagy helytelen tettek legfőbb zsinórmértékének! Hiszen gondoljunk csak olyan rossz dolgokra, amelyeket a „szeretet” ürügyére hivatkozva szoktak mentetni! Miként védi továbbra is a törvény önmagától, de másoktól is az embert, akit különben bűnbe vinnének?
4. Nézzük meg újból a vasárnapi rész utolsó kérdését, ami a szimbólum és az általa jelképezett valóság összekeverésével foglalkozik! Hogyan fordulhat elő velünk is ilyesmi? Hogy lehet ennek egyik módja például a bálványimádás? Milyen lelki igazságokat szimbolizáló tradíciókra tekinthetünk tévesen úgy, mintha éppen azok volnának a lényegesek?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET:
AZ ÉLET MŰHELYÉBEN
- ÖRÖK KÖRFORGÁS

Január. Már itt az új remény.
Tudom, hogy elmúlik a tél.
Februárban várom a tavaszt,
ha van még hó,
engem nem zavar az.
Márciusban indul a fában
valahol az élet láthatatlan
keringése, az örök körforgás
örökös rejtélye.
Áprilisban kibomlik a rügy,
zöldül a határ és fény mindenütt.
Virágok nyílnak, méhek szállnak,
az élet műhelyében titkos
lombikok sorban állnak,
s bennük az élet-elixír
megújító csodái várnak
egy kézre:
a mindent megújító Teremtőre.